

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „prisanicah“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Namski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semenških ulicah h. št. 10.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu, naročnina pa opravišču „Soča“, ž. g. Andreju Tabaj-u Via Canonica N. 8 v Št. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na so blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se oglašajo pri opravišču.

Sprava na Pemskem.

Karkoli smo vedeli in znali, smo poročali o poravninah, ki so se vršile med cesarsko vlado in zaupnimi možmi obeh narodnosti na Pemskem. Vse, kar je prišlo do zdaj v javnost, je bilo večinoma le vzbujanje, za trdno se ni vedelo, kako so sklepi teh konferenc, in pod katerimi pogoji bi se imel zopet povrniti na Pemsko narodnostni mir med Nemci in Čehi. Včeraj smo, da bode tudi naše čitatelje več ali manj zanimalo, o čem so se pri teh spravnih konferencah vdeleženci posvetovali in kaj so sklenili. Zato podamo tukaj kratek posnetek iz uradnega zapisnika o spravnih poravninah, kaker ga objavljajo listi obeh strank:

V štirinajstih posvetovanjih, ki so na povabilo grofa Taaffeja trajala od 4. do 19. t. m. na Dunaji, bile so sklenjene naslednje pogodbe, katere je tudi vlada potrdila: al Gledé sestave deželne šolskega sveta za Češko so med drugim določili, da mu je predsednik cesarski namestnik ali od njega določen namestnik, člani pa so od deželne odbora izvoljeni poslanci, in sicer trije Čehi in trije Nemci. Deželni šolski svet sestoji iz dveh odsekov, ki samostojno sklepata v svojem delokrogu, eden o stvareh v nemških, drugi o stvareh v čeških šolskih okrajih.

V skupnih posvetovanjih se bodo reševale skupne zadeve vseh šol na Češkem in ustanovitve šol za manjšine. Glede šol za manjšine so določili, ako so v šolskih občinah z nemškim in češkim prebivalstvom le nemške ali češke ljudske šole in se pokaže potreba pouka tudi v drugem deželnem jeziku, ustanoviti se mora javna ljudska šola s tem poučnim jezikom. Ob enem se je določilo, kako naj se določi ta potreba.

Deželni kulturni svet bode sestavljen iz češke in nemške sekcije. Vsaka sekcija obstoji iz izvoljenih odposlancev in sekcijških odbornikov. O poslance volijo zastopniki gospodarskih društev po razmeri narodnosti v okraju. Predsednika deželnemu kulturnemu svetu izvoli cesar; on predseduje v prezidijalnem zboru za skupne stvari, zboru odposlancev in sekcijškim odborom.

Iz davčnih okrajev, ki so v področju liberške in praške trgovske zbornice, izloči se potrebno število davčnih okrajev in na vzhodu Češke ustanovi se no-

va trgovska zbornica. Vlada je pritrdila nasvetu, da se izločijo in prideli posamezni okraji tudi pri drugih trgovskih zbornicah, kakor tudi nasvetu, da imajo nove trgovske in obrtniške zbornice primerno število zastopnikov v državnem in deželnem zboru. Vseled tega se bode pregledal in vredil volilni red v trgovske zbornice.

Okrajna in okrožna sodišča se bodo z ozirom na želje prebivalstva predrugačila, da bodo kolikor mogoče v področju jednega sodišča občine le jedne in iste narodnosti. Vlada bode po potrebi v ta namen ustanovila nova okrajna in okrožna sodišča. To stvar bode rešila pri deželnem in nadsodišču v Pragi posebna komisija zaupnih mož. Njeni sklepi se bodo, ako mogoče, predložili deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju. Tudi politični okraji se bodo po narodnosti prebivalstva razdelili.

Pri deželnem nadsodišču v Pragi, kjer je sistemizovanih 41 svetovalskih mest, od 15 svetovalcev ne bodo zahtevali znanja češkega jezika, od drugih 26 svetovalcev pa znanje obeh deželnih jezikov. Iz obeh teh skupin se bodo sestavili dve personalni disciplinarni komisiji, ki bosti reševale vloge iz nemških, oziroma čeških okrajev. Obe komisiji bode postavili nasvete pri nameščevanju nadsodiških mest iz svoje skupine ter sestavljali vsaka svoj disciplinarni senat za češke, oziroma nemške okraje. Ko bodo ločeni po narodnosti sodniški okraji, bode se premenila naredba glede deželnih jezikov pri sodiščih, državnih pravdnistvih s strankami in avtonomnimi oblastvi.

Od deželnega zbora potrjeni postavljeni načrt o rabi deželnih jezikov pri avtonomnih oblastvih bode v prihodnjem zasedanju zopet predložen. Izvzemši Prago veljale bode določbe za vsa mesta z lastnim statutom kakor za vse druge občine.

Deželni volilni red se bode premenil z ozirom na vse potrebe in narodnostne razmere. Volilna skupina alodijalnih veleposestnikov se bode razdelila v več volilnih skupin po narodnostnih mejah. Vlada bode predložila nov volilni red v prihodnjem zasedanju. Namesto dosedanjih mestnih in kmečkih skupin bodo ustanovljeni dve novi kuriji čeških in nemških volilnih okrajev, ki bodele sestavljeni na podlagi resničnih razmer. Glede teh kurij bode deželnemu zboru predložen postavljeni načrt.

Vdeleženci pri obravnavah obljubijo, da bodo pri svojih somišljenikih delali na to, da potrdijo te

dogovore. Nemški vdeleženci se posebej ka navežejo, da bodo zopet prišli v deželni zbor, ako njihovi somišljeniki potrdijo vse točke. Zapisnik so podpisali grof Taaffe in zastopniki strank.

**

Sprava je tedaj sklenjena, toda, kaker se čuje, bode Mladočehi in tudi nekateri Nemci delali ovire Dunajskemu dogovoru. Mladočehi niso bili povabljeni k posvetovanju, le dr. Matuš je naznanil mladočehskemu klubu potrebna pojasnila. Mladočehi upajo pri volitvah v državni zbor leta 1891 pridobiti večino; Staročehi se pa bojé, da izgube o bodočih volitvah nekaj mandatov. Dr. Rieger, vodja Staročehov, je naznanil v seji staročehskih poslancev, da sprava ne bo škodila češkemu narodu. Deželni zbor se je moral dopolniti, kar se ni moglo zgoditi brez koncu obeh strank. — Poslanec Adamček je vprašal, kakšno posledico bo imela sprava za Čeha v Moravi in Šlesiji in za druge Slavjane v Avstriji. Dr. Matuš je odgovoril, da se je pri sejah govorilo le o tem, da stopijo nemški poslanci v deželni zbor in da je bilo vse iz seji izključeno, kar se ne tiče Češke. Zveza z desnico bo ostala nerazrušljiva.

Lep zgled dali so nam Čehi in Nemci. Morda bi se pa ne bili tako hitro spravili, ko bi ne bila izročna volja cesarjeva, da vlada mir med narodi. Nemški nacionalci in Mladočehi, kaj bodo naredili? Če sprevidi češki narod, da more le pod vodstvom takih mož, kaker je Rieger, vstati se na mesto, katero mu gro, se bo odrekel hujšakem kaker je dr. Gregor, in poslušal bode svoje prave prijatelje. Ko bi se pa Mladočehi izrekli proti spravi, ne moremo vedeti, kaj bo. Ljudstvo znajo slepiti, govoriti znajo navdušeno! Ko bi oni vdobili večino v deželnem zboru, povrne se prepir v deželo.

Z veliko zadovoljnostjo pa moramo priznati, da ni glasoval ni jedec poslanec proti spravi. Lepo znamenje, da vedo i Nemci i Čehi, kako potreben je mir. Potreben bi bil tudi nam Slovencem; kedar ga pa dobimo?

Imame tudi političke dolžnosti?

Nič ni dančanes bolj navadno kaker tožiti o slabih časih, o velikih davkih, o spridenosti naše

LISTEK.

Krvavo stegno v trinajstih poglavjih.

Šesto poglavje. V tem se pripoveduje, kdaj je krvavo stegno prvič prišlo v naše cesarstvo in kaj je vganjalo za časa cesarice Marije Terezije in cesarja Jožefa II.

Povedal sem že zadnji pot, da pred sto leti smo imeli krvavo stegno tudi v Gorici. Ni pa treba misliti, da je prišlo le za kratek čas k nam, morda pokušat briško rebulo ali kraški teran, ne, ampak vgnjezdilo se je bilo vže prej na Dunaji in po drugih mestih našega cesarstva; vedelo je namreč dobro, da Avstrija ima dosti kruha in vina, pa tudi dosti samostanov, dosti bratovščin itd. Tu ne bo slabo — mislilo si je. In prišlo je!

Tam nekje na Dunaji še živi nčen mož, ime mu je Boštjan Brunner — pred leti je bil tudi v Gorici in jaz sem ga videl. — Ta mož je silno dosti starih knjig in listov preiskal. Pri cesarjevih na Dunaji so mu odprli stare omare, iz katerih je marsikaj dozdaj zakopanega prinesel na svetlo. Tudi o krvavem stegnu je bilo tam dosti zapisanega, za kar ni še vedela živa duša. Malokdo jih je krvavemu

stegnu v Avstriji tako gorkih zasolil, kaker ta mož; pounilo ga bo, dokler bo živo.

Vedeti moraš namreč, da krvavo stegno hoče pred svetom hliniti svetost in nedolžnost, in nihče se mu bolj ne zameri, kaker tisti, ki ljudem pojasni, kakošno je v resnici.

Gospod Boštjan je spisal debelo knjigo: „Skrivnosti prosvete v Avstriji od leta 1770 — 1790.“ V tej nam pripoveduje res debele o krvavem stegnu. Privajilo se je na Dunaj prvič leta 1730: Naselilo se je blizu cesarice same. Leta 1743 so je skrivaj zasadi, pa kaj je pomagalo, imelo je mogočih prijateljev, ki so mu zakrili hrbet. Od takrat se je še bolj po temi potikalo, tako da mu niso mogli več do živoga. Neki mož, gospod Van Swieten, je bil eden od krvavega stegna, in vender so ga postavili celo za višega čez vse šole; on pa je postavil po visokih šolah profesorje, kaker je želelo krvavo stegno. Nekemu drugemu od krvavega stegna, po imenu Birkenstock, je cesarica celo naročila, naj napravi načrt, po katerem bi se preosnovala šole po vsem cesarstvu. Ta mož ni bil pa veliko prid. Edeu njegovih prijateljev je bil tako poreden, da je Birkenstocku po smrti napravil tak le nagrobni napis: „Stari kozel, ki je rad dosti in dobro žrl in pil, je ljubil znanosti, pa veliko bolj še — cekine.“ A, kaj deš, taki ljudje so kovali takrat šolske postavbe.

V tistih starih časih so imeli ljudje še vero in Bog varuj, da bi bil kdo kaj črnil proti sveti cer-

kvi ali krščanskim resnicam. Krvavo stegno je to dobro vedelo. Da bi tedaj ljudi slepilo, se je sveto hlinito. Človek bi bil res mislil, kaker da je poslano iz nebes od samega Boga. V svojih knjigah je pisalo tako po božno in verno, kaker rimski papež. Tako n. pr. je sklenil neki mason svojo knjigo z apostoljnovimi besedami: „Milost našega Gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa bodi z nami vsemi na vekomaj. Amen.“ Ravno tako se je krvavo stegno vedlo po skrivnih shodiščih, katera se imenujejo lože. To pričajo vže sama imena, s katerimi je kretilo svoje lože. Eni n. pr. je bilo ime „k sv. Jožefu“, drugi celo „združenje k Božji in človeški ljubezni“. In po teh ložah so večkrat prav pridno molili (seveda tako, kaker je bilo zapisano v molitveniku krvavega stegna); tudi o Kristusu so se prav radi razgovarjali. Neki gospod od krvavega stegna z imenom Trenk, je celo spisal debelo molitveno knjigo za cesarico Marijo Terezijo.

Toda vse to je bilo, kaker smo vže omenili, le pesek v oči. Krvavo stegno ni imelo nikdar vere. Če je kdaj Kristusa hvalilo, je to le storilo, da bi verne kristijane motilo ter da bi mu vcerovali tudi takrat, ko bo lagalo. Bilo je zadovoljno, da je kdo veroval v Boga, za Jezusa Kristusa so si zmenilo. In kaker je rekel nekdo od njegovega duha, je vse eno, bodi človek kristijan, Turk ali Hotentot, češ, saj vsi priznavajo enega Boga! Pa rekli smo še preveč na hvalo krvavemu stegnu: ni res, da je verovalo vselej v enega Boga, ampak, če se mu je zdelo,

mladice it. Malo je pa takih, ki bi premislili, kdo je vsega tega kriv. Naš kmet zvrta navadno vso odgovornost na ministre, iz sploh na „gospoda“; kdor stoji eno stopinjo višje nad kmetijskim razumom, dolži navadno slabe postavbe.

Prvi in drugi sodita krivo. In naj bolj žalostno je ravno to, da ogromna večina še danes ne ve, od kod izhaja devet in devedeset odstotkov tistega zla, katero nasti tlati.

Kdor toži dandanes o slabih časih, bi moral naj pred s roko vdariti na lastne prai in zgrešeno spoznati: moj dolg! — Da, naš dolg je, naš velik dolg, da toliko trpimo. Zakaj? Zato ker zanesljivo političke dolžnosti ali jih pa prav ne izpolnjujemo.

Politiške dolžnosti? Da, prav to je. Dolžnosti, ki večajo v vesti, pred Bogom. Poslanec ni! Slabe postavbe, ministri — od koga pa? Postave je nekdanj dajal cesar. Zdaj pa ni več tako; imamo konstitucijo. Postave posvetujejo in sklepajo v državnem zboru za celo cesarstvo, v deželnih zborih za posamezne dežele. Cesarja jih dajo le potrditi. Postave se pa sklepajo po večini glasov. Kakšne bodo tedaj postavbe, je odvisno le od tega, ali je večina poslancev dobra ali slaba.

Kaj pa ministri? Oni izvršujejo postavbe — dobre ali slabe. Seveda se vsi postavbe tako raztegavati in zavijati, da iz dobrih naredijo slabe, iz slabih pa dobre. Postava na papirju je mrtva in gibčna kakor ilovica, iz katere naredi lončar ali okorni lonec ali veselo majoliko, kakor se mu zdi, da bo laže prodal. Nikar pa misliti, da se ministri tako samosvoji in trdnj kakor Bog v nebesih. Tudi oni pridejo in odidejo — po večini državnega zbora. Dobri ali slabi ministri so tedaj vse spet odvisni od dobrih ali slabih poslancev.

Kako važno je tedaj dandanes, kakšne poslance imamo v državnem in deželnem zboru! Poslanec vlada dajo svet, poslanci oredčujejo narode ali jih pa tudi — da ti govorim bolj iz srca — onesrečujejo. Da moraš plačevati 50 na sto naklade za šolo — naredili se poslanci, da se zidajo gledališča iz kmetovega žepa — naredijo poslanci; ko je šlo za to, ali bi se zidala v Gorici norišnica za ne vem koliko sto tisoč — odvisno je bilo od poslancev. Zadosti, da bi jih večina glasovala za to, in tam na vopomlad bi vže dobil iz davkarije natančno izračunjeno — novo naklado. Še davkar ne more ti priti v hišo, ako mu niso prej poslanci dovolili!

Ti presneti poslanci! se boš rotil — in Bog vè, ali ne stikaš vže pesti — —. Toda s to pestjo bi moral vdariti najprej — samega sebe. Kdo pošilja poslance v državni in deželni zbor, kdo voli starešine? Ali ne ti sam? Ne, zavrnil me boš, jaz nisem še nikdar bil pri volitvah; jaz nisem za to, drugi imajo čas za politiko!

A ravno takaj te primem, kakor zaslužiš. Največi greh je ravno trojka malomarnost in nebriznost za volitve. Ko ozani občinski sluga pred cerkvijo po maži dan za volitev v starešinstvo ali v zbor, začneš majati z rameni: A, mi nismo učenj. Naj naredi gospoda, kakor hoče! In pri tem ostane. In kdo je večkrat tista gospoda, ki naredi pri volitvah, kar hoče? Kaki lahkoživci, na pol pogospojeni, ki znajo le potopati, a nikdar ne poskusijo, kako težko je kopati. Taki imajo pri volitvah prvo besedo, vse obrnejo, kakor njim bolje kaže — ti pa, posestnik, zemljak da ga ni takega daleč okoli, ki odratuješ cesarju pošteno visoke davke, ki imaš sinove na vojski — ti se daš kakor božji volec vpreči v jarem, da te gonijo

je tudi njega zatajilo. Sploh ono se ni nikdar pobrigalo, kaj kdo veruje in ali ne veruje. Posebno pa je rado tajilo poslednje reči — smrti sicer ne, ker akoravno je na d vse prometeno, vendar ni še moglo znajti zdravila proti smrti — pač pa: sodbo, pekel in nebesa. Pekla in hudiča — ako bi veljala njegova — bi ne smeli duhovni nikdar pridigati.

Pa še nekaj, ker vže govorimo o tem. Krvavo stegno ni tudi rado trpelo, da bi se po viših šolah učila filozofija t. j. tista znanost, ki uči človeka prav misliti. In zakaj ne? Zato ker filozofija, kakor so rekli vže stari, pelje človeka k Bogu — in tega neče krvavo stegno. Sploh je skušalo višesolce po Dunaji in drugih mestih premotiti, da so opuščali vsako resno učenje in tem pridnejše zahajali v lože, kjer jim je dajalo krvavo stegno poduka, kako se dela punt, kako se razuzdano živi itd.

Pa kaj, če celo latinskega jezika ni krvavo stegno rado videlo po šolah. Skušalo je cesarja pregovoriti, da latinščina ni toliko potrebna, kakor so trdili menihi. Latinske učne knjige je dajalo počasi prelagati na nemško, in tako je upalo, da se bo polagoma latinski jezik popolnoma spodrinil. Kaj mu je navdihnilo srd proti latinščini? No, latinsko je jezik sv. cerkve, in ker krvavo stegno to sovražil, se je začelo zaganjati proti latinščini. Mislilo si je: ko odpravimo latinščino, se bo brala maša na Dunaji nemški, v Parizu francoski, v Rim laški itd. Tako bo nastala zmešnjava v cerkvi, kakor nekdanj v Babilonu in tisti, ki bi se o tem okoristil, bi bilo pred zgom krvavo stegno. Pa še nekaj. Rad bi vedel, kaj

in krišpajo, kakor jim ljubo. O kako draga je — neumnost! Nikjer pa ne draža, kakor v sedanji konstitucionalni državi.

Penal sem ga možaka, kmeta, ki je s pridom obogatel, da bi vže davno olvagal skoraj dva veleposesnika. Plačeval je davke in naklade višje in višje vsako leto, tako da ga je cel teden glava bolela, ko je prišel iz davkarije. Ti presneti davke, ti presneti šole, stenočije se ti presneti gospoda, ki toliko smeli tako se je ališalo naprenehema iz njegovih ust. Ko so pa prišle volitve v veleposstvo, ni bil še niti vpisan mej veleposesnika, zato ker ni imel nikdar toliko skrbi, da bi se bil potrudil par ur daleč v mesto, da bi se dal postavno vpisati v veleposstvo! In vendar je tolikokrat od enega samega glasu odvisno, kak poslanec pride v državni zbor, in od enega samega poslancea, kak bo postava, kuki bodo davki!

Tako je. Namarnost v političkih opravkih je ravno pri tistih, ki so steber države, ki so in hučejo biti dobri kristijani, neodpušljiva!

Pa rekli smo, da izvrševati političke pravice je dandanes dolžnost. No, kolo pa tega ne vidi? Poglejmo li v našo Avstrijo. Ko bi se vsi katoličani vestno vdeleževali poslanskih volitev, imeli bi šo zdaj konkordat, imeli bi šo verske šole, ne odiral bi ljudi po mestih in deželi Judje in skopuhi, vže tisoč kmetij bi se bilo okranilo: sploh šo bi boljše za dušo in telo.

Izvrševati tedaj političke pravice, vdeleževati se volitev velava postavba božja, tista postavba, ki vkaže, da mora človek skrbeti za se in za svoje in svojih blagostanje, tista postavba, ki nalaga starišem, da vzgojujejo otroke v strahu Božjem in po duhu svete vere, ki zavezuje človeka, da spoznava svojo vero ne le v srci, ampak tudi v dejanji, ne le za štirimi zidovi, ampak tudi očitno pred svetom.

Liberalci, Judje in vsi tisti, ki sovražijo cerkev, ki hočejo ob enem podjarmiti in izpiti kmeta in poštenega rokodelca, ne držijo križem rok, ampak pišejo, govorijo, zijajo, da si priborijo večino po zborih in starešinstvih ter tako vladajo; vado dobro, da srčno in pogum veljata nad vse.

Posnemati jih moramo. Ako se oni toliko trudijo za slabo stvar, bi se morali mi tem več truditi za dobro. Vtisniti si pa moramo globoko v srce, da kdor dandanes zanemarija političke pravice ter daje sovražnikom pristo roko, tak greši proti dolžnostim, ki jih ima do Boga, do sebe in do svojega bližnjega. Takega bo sodil Bog.

Dolžnostim kristijanovim prištevaj politiko tudi av. Oče papež v pismu, o katerem smo zadnjič govorili. Uči namreč, da kjerkoli ni cerkev prepovedala vdeleževati se javne vprave, tam morajo verniki delati na to, da se volijo možje pošteni, o katerih se dá upati, da bodo zagovarjali av. cerkev in njene pravice.

Brezverce, liberalce, samopridneže moramo ravno s politiko, posebno po volitvah, potisniti v kot, in na njih mesto postaviti možje verne, poštene in varčne, ki imajo srce za Boga in za cesarja!

Shod pri Rebeku v Potočah

dne 26. tek. m. (izv. dop.)

K temu shodu so bili povabljeni gg. župani in podžupani Ajdovskega sodniškega okraja po posebni

bi se zgodilo, ko bi se danes ali jutro srečala krvavo stegno in influenca, katero pohaja zdaj po Evropi. Influenca, ki ne zna drugega in ne gori za drugo kakor za latinsko, bi grdo spako koj nagovorila: Cerbero, unde venis, quo vadis? Krvavo stegno bi pri tem zlonila jeza in — človek misli si, kak prizor bi bil to!

Da bi pa krvavo stegno razširilo mej ljudstvom svoj evangelij, se je privadilo v bravna društva, snovalo je ljudske knjižnice, iz katerih je izposojevalo slabe knjige, pisalo je svoje časnike itd. In da bi se prikupilo vbožnemu ljudstvu in delavcem, je večkrat nabiralo tudi miloščino in gostilo reveže. Pa vsakokrat je vdarilo na veliki zvon, da je cel svet zvedel, kako radodarno in vsmiljeno je krvavo stegno. S tem pa ni drugega namerjalo kakor potegniti na svojo stran delavce in težake, ker imajo krepko pest, ko bi treba udrili po bogatinih.

Cesarja je krvavo stegno močno hvalilo. In vbogi Jožef cesar, da mu je iz začetka vse verjel. Pa koga bi tako klečplazje in oboževanje ne premotilo! Seveda je spoznal tudi on, kako krive prijatelje mu je vnišlo krvavo stegno. Pa bilo je prekasno. Vsi vemo, kako dober, ljubeznjiv je bil cesar Jožef. In vendar se mu je godilo tako slabo! Vse to pa mu je skuhalo krvavo stegno. „Slavni Jože — tako ga je kadilo — kako velik si, kako moder, ni tebi enakega in ne bo!“ Seveda doktor je božal krvavo stegno. Ko je pa izvolal, po čem diši, ter mu stopil na rep, je zavililo. S prva je je hotel le bolj osmeliti pred svetom imenujoč vse, kar je vganjalo, budlost. Krvavo stegno pa mu ni nikdar

okrožnici, drugi pa po časopisih. Županstva so bila skoraj vsa zastopana, drugega občinstva pa je došlo le malo, kar bi se imelo temu pripisovati, da je bilo po časopisih prepozno na ta shod opozorjeno. Shoda se je udeležil tudi gosp. o. k. okrajni komisar Laščak, kot zastopnik političke vlade, in veld vabila tudi drž. poslanec dr. Tonkli; drugih poslancev ni bilo. Okoli 2 1/2 uri popoldne se začne zborovanje. Gosp. Casagrande iz Ajdovščine pozdravi došlo občinstvo, predstavlja vladnega komisarja in predlaga, naj si izvoli predsednika. Z vsklikom je bil izvoljen za to mesto župan Rifenberški, gosp. Andrej Robič, za porovodjo pa gosp. podžupan Rifenberški Jožef P. lica.

Na to se oglasi in dobi besedo gosp. Casagrande in razlaga v daljšem govoru potrebo in veliko važnost železnične proge iz Logatca po vipavski dolini do Gorice v trgovinskem, obrtniškem in poljedelskem oziru ter predlaga, naj bi shod sklenil, da se sestavi in predloži v dosego te železnice edna peticija do trgovinskega ministerstva, druga pa do državnega zbora, in naj bi se pooblastila županstva v Ajdovščini, av. Križu in Lokavcu, da sestavijo ti peticiji, in da jo ona dajo v podpis vsem županstvom Ajdovskega okraja. Gospod Perozzi iz Dornberga naglašja še potrebo in važnost železnice za doljni kraj Vipavskega, posebno za Dornberško županijo, katero prideluje izvrstnega vina in sadja, ki se pa le težko prodaja zaradi visoke voznine vled pomanjkanja železnice, in predlaga, naj bi se peticiji poslali v podpis tudi županstvom goriškega okraja po Vipavskem.

Gosp. Casagrande vabi prisotnega drž. poslanca dr. Tonklja, naj bi tudi on svoje mnenje o tej železnici izrekel in se izrazil, ali bo peticijo podpiral. Ta poudarja v daljšem govoru važnost železnice za Goriško deželo sploh in potrebo železnice iz Logatca po vipavski dolini do Gorice še posebno iz istih razlogov, ki so jih predgovorniki navajali; tudi naznani, da se je on prepričal že v tisti dobi, kadar se je potezal za zgradbo predelske železnice, da je tej zadnji železnici nasprotno vojno ministerstvo, ali da je pa poznalo potrebo radikalnih železnic iz središča proti laški meji, in posebno one železnice od Logatca po vipavski dolini do Gorice, in pa druge od Luke prek Idrijo po Idrijski dolini do av. Lucije in od tod čez Kobarid do laške meje pri Štupicu. Ali vlada je morala iz strateških ozirov prej skrbeti za zgradbo bolj nujnih železnic v Galiciji in tudi za nakupavanje novih pušk, ter odložiti na boljše čase zgradbo železnice na Goriškem. Ker se pa nameravajo železnice v Galiciji kmalo izvrše in je vojno ministerstvo si tudi vže preskrbelo potrebnih novih pušk, in ker se je tudi zboljšalo finančno državno stanje, meni govornik, da bo sedaj ono obračalo svojo pozornost na jug in zahtevalo zgradbo tudi železnice na Goriškem, in zato smatra govornik kot umestno in koristno, da se nameravani peticiji tem preje tem bolje sestavijo, podpišejo in odpošljejo, ter tudi obljubi, da ju bode, kar le mogoče, podpiral.

Vsi govori so bili s pohvalo in z odobravanjem sprejeti. Še marsikako želje so bile izražene in h koncu je bilo sklenjeno soglasno: shod priznava važnost in potrebo, da se zgradi železnica od Logatca po vipavski dolini do Gorice: da se v dosega tega imati sestaviti peticiji, ena do trgovinskega ministerstva, druga do drž. zbora; da se tudi pooblastijo županstva v Ajdovščini, av. Križu in Lokavcu, da sestavijo peticiji, jih podpisati dajo od vseh županstev

več odpustilo. Od tistega časa ni šla cesarju nobena reč po sreči. Vdarec za vdarcem ga je zadel.

Pa zvedelo se je prav za prav še le po smrti Jožefovi, kako je krvavo stegno pričovalo nad cesarja tisto aevhto in točo, ki je pobila vse njegove upe in ga vrgla v zgodnji grob. Ovadil je je pa nekdo, ki je sam nekdanj mu služil. To je bil neki Hofmann, ki je spisal do cesarja Franca II tri leta po Jožefovi smrti spomenico, v kateri govori tako: „Turška vojska je bilo delo skrivnih društev (od krvavega stegna); to vojsko je osnoval neki Herzberg (minister pruskega kralja Friderika II — pa ob enem tudi od krvavega stegna). Zikladi avstrijskega cesarja naj bi se po ti vojski zapravili, vojaki vničili. Punt na Ogorskem se je vže prej v loži načrtal in sklenil“ itd. In celo drugega kralja za Ogorsko je krvavo stegno vže izbral, nekega Forgača! Ta bi imel vladati tam namesto našega cesarja!

Pa človeku gre vže kri v glavo, ko premišljuje vse spletke in hudobije krvavega stegna. Lahko se reče, da bi bilo vže takrat konec našega cesarstva, da bi ne bil zadnji hip na vojsko prišel junak Lavlon. Ta je še le Turka pregnal in rešil našo čast. Pa kaj je pomagalo več cesarju Jožefu. Oboliel je bil vže na smrt in ves skesan se je preselil v večnost. Krvavo stegno pa ne da bi zanj molilo, ampak vrh vsega se je še rogalo, kakor je zapisano v listinah, katere je našel gospod Boštjan Brunner v stari škri-nji na nekem gradu.

Ajdovskega in Goriškega okraja v Vipavski dolini in potem predložijo na dotičnih dveh mestih.

Gosp. Casagrande predlaga še, da se shod zahvali gosp. vladni komisariju in dr. poslancu za vdeležitev shoda, kar je bilo sprejeto. Slednjič shod na predlog župana Ajdovskega, gosp. Godina vsklikne stoje presvetlemu cesarju trikratni navdušeni živijo in predsednik, zahvalivši se za skazano mu čast, sklene shod ob 4. pop.

H koncu le še izražamo srčno željo, da bi imel shod tudi pravi uspeh in kaj pripomogel k zgradbi te, za Vipavo tako potrebne železnice.

Nekaj misli o revitini našega kmeta, in kako bi se mu dalo pomagati s železnicami.

(Glasovi z dežele.)

Belgija je ena najmanjših držav v Evropi. Podobna je nekakemu vrtu; vsak kosček zemlje je obdelan. Prebivavcev ima v primerji z velikostjo dežele več ko vsaka druga Evropska država. Belgija je vsa preprežena z železnicami; vsak pridelek proda kmet lahko in ga speča v denar. Kupec ne manjka; malo je večih vasi, kjer bi ne bilo tudi železnične postaje. Kupec nakupi poljke pridelke in jih brez velikih stroškov po železnici v druge kraje pošlje.

Železnice veliko pomorejo do blagostanja; to vidimo ne le v Belgiji, ampak tudi v drugih državah, ki skrbijo, da se gradijo železnice.

Dandanes je kmetijski stan skoro popolnoma propal. Kje se najdejo več kmetje, ki bi bili brez dolgova? Vse bogustvo se kupiči v rokah židov in takih kristijanov, ki jih imenujemo oderuhe. Vgujezdi se v vasi kak pritepenec, ki začenja posojati na obresti. Ne da bi se zadovoljil s 6 ali 7 od sto, ni ga sram tirjati tudi po 20% in več. Piše teh vrst pozna moža, ki je bil pred leti (6 let je od tega) župan v precejšnji vasi na Krasu. Prišel je k njemu mož in ga prosil, naj mu posodi 50 for. Posodil mu jih je, a s pogojem, da mu da od njih vsaki mesec 2 forinta obresti. In župan je bil ta človek. — Nekateri trgovci (so tudi izjeme) posojajo po 15 do 20%, in vboji kmet mora plačati. Zraven plačila jim mora nositi še orešenj, grozdja, in drugih stvari v dar. Recimo, da ima kmet pramoženja, ki je 3000 vredno. Naj plačuje davkov 30 fl., in za svoj pridelek naj vdobi 100 čistih. Navadno imajo taki kmetje do 1000 f. dolga. Kako bo revež shajal, če mora 100 f. obresti plačati. Prisiljen je še dalje zadolžiti se; pramoženje pa gre čedalje rakovo pot. Ob letu ali davkarija, navadno ne prav rahlo. Onleko treba poskrbeti za družino, blapca in dekle plačati a zraven tega ima kmet še veliko drugih stroškov. Za dolg te bodo silili, prodati boš moral, kar je pri roki. Morda je živina ali vino na pol zastonj, pa sila kola lomi. Dobil boš polovico vrednosti; odpravil boš enoga upnika, a vže te drugi tirjajo.

Tako se naš kmet gubi. Kmetijskega propadanja niso pa krivi le oderuhi, ampak k temu je pripomoglo še nekaj drugega. Nekdaj je bilo dobro za kmeta. Prodal je mernik pšenice po 5 do 6 fr. Živina je bila draga, vino je imelo visoko ceno. Kakor hitro so se začele zidati in mučiti železnice, padale so tudi cene kmetijskih pridelkov. Kraji, ki so bili poleg železnice, so sicer lahko spečali svoje pridelke, če prav ne drago. Ne pa tako kraji oddaljeni od železnice. Zraven tega se je začelo vvažati od drugod različno blago. Zito ameriško in rusko si je vgladilo pot v Avstrijo in ker so ga veliko imeli, so dali lahko cenó. Naš kraški in vipavski kmet sta pa malo pridelala in še tisto moralo se je prodati na pol zastonj.

Dokler ni bilo železnice, je bilo težko našo deželo prepraviti s tujimi pridelki. Stroški za pot so bili preveliki; pridelki tujih dežel, ko bi si jih bil hotel kdo nakupiti, bi ga bili dražje stali ko domači. Zato se je lahko prodalo domače pridelke. Da zatorej kmetu spet pripomoramo do boljšega stanja nam ne ostane drugega kakor da njegovim pridelkom odpremo pot iz dežele z železnicami, kakor so po železnicah tuji pridelki domače nazaj potisnili. V naših krajih se vendar pridelala mnogo sadja, zlasti orešenj, marek in sliv, o dobrih letinah pa vina; gore redijo živali. Kdor hoče kaj oddati, mora v Trst, v Gorico. Pot pa stane veliko, zraven tega se zapravi davčno lep del denara, ki se ga dobi za sadje na potu domov. Ko bi pa imeli železnico čez Vipavo v Gorico, ko bi druga železnica vezala Trst s Tomiškimi, bi Tominc lože prodal svoj sir, svojo živino, in seno, Vipavec pa svoje sadje, in kraški teran bi imel odprto pot na Tomiško in Koroško.

Furlani naj torejli dobe železnico, za katero se potegujejo; a slavna vlada naj bi se ozirala tudi na ostale kraje naše dežele ter premislila, koliko bi koristila našemu kmetu in posestniku železnica iz Logatec v Gorico in iz Trsta čez Kras na Tomiško. Cena naših pridelkov bo takoj po zgradnji železnice poskočila; kmet se bo lože otresel dolgova.

Kaj pa ko bi vlada napravila tudi državno okrajno posojilnico, h katerim naj bi se kmet v sil

zatekel? Če hoče kmeta rešiti, naj mu poplača dolgove, naj se sama vknjži na njegovo posestvo in naj ne jemlje več ko 3% od njega. Take male obresti bi kmet lahko plačeval; v kratkem bi se sčistil, zlasti ra ko bi mu vlada z železnicami pomagala. Če bo kmet propal, propala bo tudi država! Torej — —

Dopisi.

V Gorici, 28. januarja. Mir in sprava! razlega se po Českem čez hribe in doline. Mir in sprava! to besede najdejo pa tudi zunaj Českega tisočer odmev v prah vsakega pravega Avstrijca. Miru neboškega, kdo bi ga ne želel? Tudi mi po njem hrepenimo po trimesečnem vročem boji. Teden za tednom pričakujejo naši prijatelji na deželi, da jim vže skoro naznanimo veselo novico: mir je sklenjen. A mir je drag, do miru se težko pride, veliko teže, kakor se ga je skalilo.

Vender pa — toliko smemo reči — vvideva se, da stanje zadnjega časa je neznosno; prodira prepričanje, kateremu se je gotovo začela vklanjsati vže tudi volja, prepričanje, da se mora temu stanju narediti konec. Vsaj upamo, da naprotja se ne bodo še bolj zostrila, kakor do sedaj; ne, prepričani smo, da se začenja, ali se je vže začelo obračati k boljšemu.

Naglica ni nikdar prida. Tako tudi pri sklepanji miru ne. Danes odložiti orožje, in vže danes stiskati si roke, objemati se, bi ne bilo naravno, vsaj človeško ne; ker jutre bi se znali le še bolj strastno napasti, da bi strela živigale na vse strani. Ne, kri je še vroča, dajmo ji par tednov, da se ohladi.

Pred mirom se sklene premirje. Bodi za zdaj premirje tudi pri nas. Za časa premirja se pa premišljnje, kako bi se zgotovil stalen mir. Menimo pa, da tak mir mej Sloveni na Goriškem ni povsem nemogoč, da bi imeli morda tudi več političnih strank ali listov. Da se vtrdi in ohrani mir, je pred vsem neobhodno potrebno dobro ločiti mej javnim življenjem in zasebnim. To je vender temeljno vodilo časnistvu, kateremu se klanjajo časnikarji in politiki po vsem svetu, da v časniške predale ne spada privaten mož. Tu se le vpraša in sodi, kaj je kdo javno pisal, javno govoril, javno delal, kako javno se vedel, ne pa, kaj je meni ali tebi rekel na štiri oči. Drugič bi si morali drug drugemu priznati pravico, katero ima vsak državljan, da javno razpravlja javne zadeve ter izjavlja svoje nazore o tem in onem. Nihče bi se ne smel napadati ali smeti, dokler razpravlja stvar podpirajo jo z razlogi. Nadalje bi se, dokler bivajo stranke mej nami, ne smeli sklicavati na množico, ki je več ali manj slepa ter se malokdaj dá voditi razumu; niti bi smela ena stranka proti drugi dražiti in kuriti ljudskih strasti; v politični borbi bi imeli veljati razlogi, ne sila ali oganj strastnosti. Slednjič, da bi se naši politični nazori še toliko križali, vedeti moramo, da služimo narodu, ki je skoz in skoz katoliški. Stati todaj moramo na podlagi katoliških načel. To tudi hočemo. Prav. A ravno katoliška resnica nas mora prej ali kasneje zbližati, ako smo dosledni v vpotrebljanji njenih naukov na politiko in javno življenje naše.

Te stavke tedaj mirno vsak premišljuj za časa premirja, in ko se bomo dali od njih prešiniti, si bomo segli v roke, in sprava bo mej nami dovršeno delo.

Kdor bi pa hotel postaviti se na stališče zunaj katoliške vere, tak vedi, da ni vatani služiti slovenskemu narodu niti povspesevati njegovega blaga, takega bomo združili odgnali od domačega ognjišča; tak ni naš. Katoliško učelo hočemo varovati neoskrunjeno, celo, tudi v politiki, tudi v časopisju!

Zato je resnično poparil naše najlepše nade pred dnevi „Slovenski Narod“ se svojim vvodnim člankom. Ni nam toliko radi osebe, katero je napadel, nekaj drugega obžalujemo. „Narod“ je pred časom prisegel na geslo: „vse za vero“. Zdaj se pa vže kesa, da je Bogu toliko obljubil. Postavil je „narodnost čez vse“, katero moramo ljubiti „fanatično“, ljubiti „absolutno“. Kdor stavi Boga nad narodnost, razširja po njegovem mnenji mlačnost glede narodnosti; takega bi se moralo streti, kakor gada, tudi, če bi tak prerok nosil duhovsko obleko, ali pa še celo purpur prelata! Vas bôle v oči vže duhovska obleka? Ima to vže spet veljati kakemu škofu? „Narod“! —

Slovenci Goriški, bodite od stare ali nove „Soče“, edini ste gotovo v tem, da od takih liberalcev se moramo ločiti. Prav. Ločimo se, odkrijajmo so jih — in sezimo si v roke, v novi slogi bomo močni, nepremagljivi. Kdor bi pa hotel na Goriškem še nagibati se na tako radikalno strau, ostani osamljen, osramočen!

Iz Brd, 29. januarja. (Beseda županom, starešinam in veljakom briškimi). Pot briškemu viou je v Italijo zaprta. Drugih poti ni. Gorica je navzgor vipavskemu vian. Briško vino

vgaja po temperaturi bolj goram in po okusu hribovcem in krajcem pa krajcem. Ravno poti lahke in kratke, ki bi vsezi, ki bi vsezi, cerklji in krajci, ki bi vsezi, ki bi vsezi, poti čez Plave. Da bi, ki bi vsezi, ki bi vsezi, čila ni slišati. Zatorej — —

1) Ali bi ne bilo dober, da bi se v vinorodnih Brdih osnovalo vinorejko društvo? Res, da je briško vino široko poznano — in se namo priporoča — vender tako društvo Brdom bi ne bilo na Krasu. V Dornbergu na Vipavskem n. pr. se vino vedno draže prodaja, kakor v drugih vseh vipavskih dast bi ne mogel trditi, da bi vse vino v Dornbergu vsako leto bilo boljše od vina v drugih občinah. A komu pripada zasluga, da se vender le s ta lno draže prodaja? Edino le vinorejko društvo v Dornbergu. To društvo, sestavljeno iz čimvelejših posestnikov, nastavlja vsako leto svoja vian in pošilja strokovnjake iz kmetijskih šol, da raziskajo. Razodbe ne tiskajo v raznih slov. in list. Glasopisju in se tako javno pozornost posebno vzbujajo v Dornbergu. To društvo si je tudi omislilo svoj vinograd. Ni treba, da je dosti udov, dovolj do dvestot sedmih posetnikov in takih imamo še hvala Bogu v lesih Brdih. Stroškov je sila malo — a ti bi se vsajkrat povrnili pri prodaji vsega briškega vina na svetom kupu. Pa tudi vlada podpira zdavno in prav rada take društva. N. pr. vinorejkomu društva v Smolcu na Krasu je dala pred 3 leti, če se ne motim 4000 fr. za klet. In da bi vlada Brdom vinorodnim odsekla podporo!

Torej vi voljate, kateri ste postavljani, da skrbite za boljše stanje kmetstva vam ljudstva, pogovorite se in posvetujte se. Na nogel kdor bi imel kak pomislek — objavil ga!

Dog in pogum.

Politični razgled.

Kar smo zadnjičkrat na tem mestu kot mogoče omenili in naznanili, je zdaj gotova stvar, t. j. vsled lastnoročnega pisma pravitelga cesarja do ministerskega predsednika so v resnici 3. februarja zopet snide državni zbor.

Deželni zbor češki, ki je tudi zbororoval zadnji točen, se je vže razšel; imel je le tri seje; med drugim je dovolil potrebni donar za deželno razstavo, ki ima biti l. 1891 v Pragi. Z velikim veseljem je tudi sprejel na znanje, da je zadobil najviše cesarjevo potrjenje sklep dek. zbora, da se vstanovi v Pragi posebna akademije znanosti in umetnosti; za njeno vstanovitev je bil vže pred par leti nekdo, ki ni hotel in noče imenovan biti, daroval 200.000 gld. Pokroviteljem akademije je od cesarja imenovan nadvojvoda Karol Ludovik.

Dve narodni stranki na Pemskem sti se tedaj sp or azum elji. Na drugem mestu današnjega lista najdejo čitatelji zabilježene točke, glede katerih se je dogajala sprava in katere so do zdaj najbolj dejale povod narodnostnemu boju. Toliko staro želja, kakor tudi Nemci in obe stranki velikega posestva so v svojih klubih soglasno odobrili, kar so sklenili njihovi zaupni moške in vlada, le Mladochci se še obotavljajo, ter so izbral iz svoje srede posebne poročevalce, ki imajo v teku osmih dni klubu poročati o raznih točkah sprave in potem bodo oni še le oddali svoj glas, ali sprejmejo poravnano ali ne. Ne samo vso avstrijsko, ampak tudi inostransko časopise se bavi s to srečno dognano poravnano ter jo smatra kot veliko patrijotično delo, ki bo de ne samo češki kronovini, ampak celi Avstriji v korist, prospeh in slavo. Tu naj le še omenimo, da je k tej poravnavi, kakor poročajo današnji listi, veliko pripomogel tudi vpliv od zunaj, in da je prav Nemčija bila, ki je silila k tej spravi. Nekateri pemski Nemci namreč so bili zideci zadnja čas, ki je divjal ta narodnosti boj, škilili čez avstrijsko mejo v Nemčijo, ali ta kot avstrijska zavezница tega ni mogla odobrovati; ali da bi pri vsem tem sčasom vender ne nastala kak mržnja mej obezaveznima državama, zato je bilo tudi Nemčiji mnogo na tesa ležeče, da so narodnosti na Pemskem porazumele in da bi med državama samima ne nastala kak prepik. Da je temu brž

kone tako, je razvidno iz pisma, katero je pisal dr. Rieger predsedniku mladotškega kluba in v katerem pravi, da je ta zadeva zelo resna in morda odločilna za vso prihodnost češkega naroda in pemske dežele, ter da bi nadaljni narodnostni boj lahko privedel k razkosanju češke kronovine, ko bi se zunanji, mogočni faktorji jeli vtikati v pemske zadeve. Posebno zadovoljen s to poravnavo mora biti cesar sam, ki je te dni knezu Schönbornu, ki je bil prvi posvatoralec med obema strankama, podelil veliki križ Leopoldovega reda.

V ogrskem drž. zboru se nadaljuje razprava o letnem proračunu; ministertvu večina zborova dovoljuje nastavljen in zahtevane svote; le minister za uk in bogočastje je moral debole alikati, ker katoliki ogrski še nimajo svoje avtonomije, obljubil je pa vnder, da hoče še v tem zasedanju predložiti dotični postavni načrt.

Nemški državni zbor je razpuščen, ker je potekla triletna doba, za katero je bil voljen, ali pred svojim razhodom je po tretjem branji še zavrzel od vlade predložen, priporočen in zagovarjan postavni načrt, vsled katerega bi vlada lahko neljube socijalne demokrate izgnala iz dežele. Razne stranke so vže začele delati priprave za nove volitve. Ker igra pri volitvah denar veliko vlogo, zato so začeli socijalni somišljeniki na Nemškem trositi ga.

Na Srbskem tudi ni vse tako, kaker bi bilo želeli; kraljica Natalija ima mnogo privržencev mej prostim ljudstvom, vradniki in tudi vojaki in še celo mej vojaškimi poveljniki, zato morda tudi niso popolnoma neosnovane vesti, kakatere pravijo, da je mnogo vojaških častnikov namerjalo napraviti mej vojaki neko vstajo proti sedanjemu regenstvu za kraljico Natalijo. Kaj je na tem resnice, se ne ve.

Domače in razne vesti.

G. kr. namestnik prevz. g. Rinaldini prišel je danes z vlakom ob 10 uri v Gorico. To je njegov prvi vradni obisk v Gorici, odkar je namestnik. Opravi je vradne vizite prevz. nadškofu, deželnemu glavarju in mestnemu županu. Potem je dajal avdiencije. Predstavili so se mu tudi duhovni.

Dunajski listi poročajo, da prideti nadvojvodinja Štefanija in njena hčerka v Miramar, kjer ostaneti cel marec in april. Sedaj bivati v Griesu.

Č. g. Josip Štrancar, duhovni pomočnik v Sv. Križi, je imenovan za farnega administratorja v Šmarinjah.

Dež. poslanec Pajer izstopil je iz komisije za zgradbo znane železnične proge.

Dr. Jak. Gentili, zdravnik v Gorici, odpovedal se je svoji službi radi starosti.

Č. g. Jožef Lasbacher, jezuit, ki se je pretečeno leto zdravil v Gorici, vmrl je dne 16. dec. v St. Andražu na Koroškem. Ranjkega smo dobro poznali in obžalovali njegovo učenost posebno v poznaji socijalnih vprašanj. Lahka mu zemljica.

G. vitez E. Bosizio, davkaraki kontrolor in bratranec našega okrajnega glavarja, vmrl je dne 24. t. m. v Sežani.

G. Fili iz laškega Gradišča, znani potovalec, pesnik, je tudi to dni vmrl, osemdeset let star.

V tuk. osrednjem semenišči začnejo izpiti za prvi tečaj v ponedeljek in trajajo 14 dni.

G. k. namestnik vitez T. Rinaldini obiskal je pr. soboto mesto Polj, kjer je bil navdušeno sprejet. Obiskal je razne zavode in vstanove.

Gospod Franjo Ferfila, vradnik v Gorici, poslal je na dan tretje obletnice po razjکم prof. Fran Erjavcu „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji“ petdeset goldinarjev ter postal s tem ustanovnik imenovanega društva. V dotičnem zelo gniljivem pismu piše plemeniti rodoljub: Bil sem vedno prijatelj naše vrle, nadepolne mladine in v čast bisištel, ako bi se smelti tudi nadalje tako ime-

rovati. Sveta dolžnost mi je torej, da tudi jaz, koliker moje berne gnotne meči dopusté, malo podpiram plemenite namene Vašega društva. Gosp. Ferfila je z Gorškega prvi ustanovnik in sploh prvi ud imenovanemu društvu! Presrečna bodi krala požrtovalnemu rodoljubu! — (Darove za to društvo sprejema gosp. I. Pakl, Wien, I Bogner-gasse 11).

V Galiciji niso pridelali nič krme in radi tega nimajo, kaker poročajo listi, kaj dajati živini. V nekaterih krajih prodajajo konje skoraj zastoj ali pa jih pobijajo.

Prememba pri pozdravljanji se širi iz Gradca, imenovanega „Lenzjonopolis“ radi penzjonistov, kateri se navadno tam naseljujejo. Stari, plešasti gospodje imajo strah pred odkrivanjem in ker se pri tem beje prehladati, priporočajo vojaško pozdravljanje in si tudi prizadevajo dobiti pristašev. Prve korake so vže storili, ko so povedali svoje mnenje ces. namestniku.

Mesec januar 1. 1890 ni pokazal vselega obrasa, kajti bolezen, nesreče in smrt so jako gospodarile. Influenca se je razširila skoraj po vsi Evropi, nekaj gledališč je pogorelo, vže prvi dan nam je naznanil z ognjem v gradu Lieken in kmalu potem oglasila se je smrt, ki je obiskala nekaj cesarskih in kraljevskih dvorov in pokosila nekaj imenitnih oseb. Dne 7. januarja se oglasil v Berlinu ter pobere cesarico Avgusto, mater nemškega cesarja; kmalu potem trka na vrata mladega španskega kralja, ali prošnje in solze kraljice mvere jo ganejo, da se odpravi iz Španskega na Italijansko, kjer pograbi dne 18. t. m. kraljevega brata, prince Amadeja v najlepši dobi. Ko se je naveličala kraljevskih oseb obiskala, in pograbila je nekaj imenitnih uč. nih mož: Auersperga v Pragi, dolgo dni je tikala na vrata nesrečnega Döllingerja, da bi se spokoril vsaj v zadnjem trenutku, in slednjič pograbi mej drugimi bavarskim katoličanom značajnega Frankenstein-a, katoliški cerkvi pa slavnega apologeta Hettingerja. V naši cesarski hiši se ni oglasila neizprosna smrt, ali še skeli huda rana, katero je zadala naši cesarski hiši in avstrijskim narodom večraj leto 30. jan. 1889, ko je pograbila prev. cesarju edinoga sina, cesarjeviča Rudolfa.

Razpisano je mesto sodnika, (VIII plač. razred.) pri c. k. okrajnem sodišči v Korminu. Prošnje naj se pošiljajo do 4. febr. na predsedništvo c. k. okrož. sodišče v Gorici.

Influenca ne davi le ljudi, ampak tudi živali, zlasti konje, pse, mačke. V Parizu je poroknilo mnogo mačk in tudi v Gorici, se pritožujejo, da jim pocapajo.

V Fojani, kaker se nam piše, blizo laške meje, priredijo Brici dne 9. februarja ob 4 1/2 urah pošteno veselico s petjem, govori in igro; in to v gosp. Hrenovi dvorani. Plesa ne bo.

V Fojani, kaker se nam spet piše, bodo imeli ravno tisto nedeljo 9. februarja — shod briški tretjeredniki.... Denarja ni. Bode moral biti.

Duhovni Pastir. S sodelovanjem več duhovnov vrejuje Anton Kržič. V Ljubljani. Prinaša cerkvene govore za nedelje in praznike celega leta. Omeniti moramo tudi homiletična zrna, ki se dajo prav lepo porabiti. Na zadnjih straneh se nahaja navadno „pogled na slovatvo“. Kot prilogo prinaša letos ta

list „zbirko lepih zgledov“, po katerih bo željno segel vsak duhoven. Kot drugo prilogo dobivajo naročniki „govore“ iz spretnega peresa veleznanege slovatvenika našega dr. Lampeta. Govori, kaker kaže, ne bodo cerkveni, ampak, kaker jih imenuje pisatelj sam: obrambni. Željno jih pričakujemo.

Bodi torej ta list, ki se vrejuje s toliko spretnostjo in požrtvovalnostjo, gorko priporočen čestitim gg. duhovnom.

Cena 4 for. „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani.

„Rimskega Katolika“ prva številka za leto 1890 izide še le prihodnji teden, ker zaradi influence niso mogli stavci v tiskarni dokončati dela za čisa. Obseg prvega zvezka pa bodo naslednji: Vera in ljubezen. — Kratko pojasnjenje socijalnega vprašanja s posebnim ozirom na Slovence. — Slovenski katoliški shod: Šola. — Smej tudi duhovni politikovati? In celó kaplani? — Pisma brezvercu. — Goethejev „Faust“ pa Dante-jeva „Divina Commedia“. — Črtice o ruski cerkvi. — Sv. Pavel o raznih političkih in nepolitičkih vprašanjih. O jeziku. — Ruski liberalci. — Listek: Akademija 19. veka. — Ahasverus, večni Jud, pride prvič na Slovensko. — Jožefinovci ali gospod Luka od Volkov. — Slovatvo: Scheinigg: Narodne pesni koroških Slovencev. — Raznoterosti. Zaupnice. — „Rimski Katolik“ se naroča v Ljubljani: „Katoliška bukvarna.“ Dva goldinarja za cel letnik. Za Gorico (mesto) se naroča pri vredništvu ali pa pri: „Skert in Coppag“ na Travniku.

Kdor hoče imeti lepe, debele in gosto rastoče šparglje, naj ne zabi še ta mesec politi gred z gnojnico iz stranišč. Ako še sneg leži, polij gnojnico po njem, drugače pa jo z vodo razredči in pusti nekaj dni na zraku in potem polivaj.

„Novice“.

Sadna drevesca

hruške, jabolka, marelice, breskve in češplje najplemenitiših vrst

prodaja

po velikosti drevesca po 15 do 45 novcev

Josip Stiegler

oskrbnik v St. Petru pri Gorici.

Št. 863.

Razpis učiteljske službe.

V tem okraju se s tem razpisuje mesto nadučitelja — voditelja dvorazrednice v Volčah.

Prosilci morajo biti sposobni učiti tudi verstvo. Dohodki so III. plačilne vrste s stanovanjem; le prosilci tega okraja, ako so zdaj v I. ali II. plačilni vrsti, ostanejo pri podelitvi te službe v sedanji plačilni vrsti.

Prošnje s postavnimi spričevali naj se vložé pri podpisnem v dobi 6 tednov po razglašenji v časniku „Osservatore Triestino“ po predstavljenih oblastnijah.

G. k. okrajni šolski svet v Tominu dne 18. januarja 1890.

Prvosodnik:

MARENZI.

VINO

BELO in ČRNO

lastnega pridelka od leta 1888 in 1889

prodaja

SIGFRID GIRONCOLI

Šent-Peter pri Gorici
Villa Netty.